

OBČIANSKE ZDRUŽENIE SPOLOČNOSŤ PRE VÝCHOVU MIMO VYUČOVANIA – VYCHOVÁVATELIA

Nikoho nenecháme pozadu

ZAFON – Harmonizácia formálneho a neformálneho vzdelávania

23. októbra 2026 | Aula Pazmaneum, Univerzitné námestie 1, Trnava

Odborný seminár pre vychovávateľov ŠKD

ŠKD BEZ HRANÍC.

OTVORENÉ KLUBY AKO PRIESTOR NA HARMONIZÁCIU FORMÁLNEHO A NEFORMÁLNEHO VZDELÁVANIA

Autor prednášky: Mgr. Gabriela Zábušková

Autor a majiteľ projektu OTVORENÝ KLUB: Mgr. Gabriela Zábušková

Školský klub detí v 21. storočí – čo deti potrebujú po skončení vyučovania?

Existuje cesta posunúť školské kluby detí z 20. storočia do 21. storočia?

Nepoznáme radikálne ani univerzálne riešenie. Ponúkame návrh riešenia, ktorý môže byť aj cestou k napĺňaniu pedagogickej výzvy pre školské kluby detí, akou je neformálne vzdelávanie. K tomu prispieva aj významná pozitívna zmena v plánovaní činnosti školských klubov detí, ktorou je definícia výchovného programu školských výchovno-vzdelávacích zariadení. Podľa § 5 a § 6 aktualizovaného školského je výchovný program historicky prvý krát definovaný ako štátny výchovný program a výchovný program školských zariadení. Výchovný program školského zariadenia je základným dokumentom školského zariadenia, podľa ktorého sa uskutočňuje výchovno-vzdelávacia činnosť v školskom zariadení.

Čo je ale dôležitým poznaním, že dieťa chce niečo robiť, dieťa chce niečo robiť niekde, dieťa chce niečo robiť niekde s niekým. Pri uvedomení si možností vzájomnej integrácie činností, tematických oblastí výchovy a formálneho a neformálneho vzdelávania je možnosť realizácie rôznych edukačných projektov týždenného, mesačného charakteru, uplatnenie špecializácie vychovávateľa, modernizácia námetov v uplatnení hrových prvkov systémom „hráme sa na niečo“ a uplatnením hrových prvkov v oblasti fantazijného a reálneho sveta, ale predovšetkým prenosu vlastného učenia sa do vlastného života „načo mi to bude?!“

Školský klub detí v 21. storočí – čo potrebujeme pre zmenu?

- ☐ Revíziu a úpravu predchádzajúcich postupov (harmonogram dňa, pedagogické zisťovanie, požiadavky detí a rodičov – externé a interné prostredie, SWOT analýza vlastnej činnosti v ŠKD)
- ☐ Projekt zmeny – nový systém manažovania ŠKD
- ☐ Prerokovanie s vedením školy – úprava dennej organizácie ŠKD, činnosť detí, činnosť vychovávateľiek, bezpečnosť
- ☐ Informovanie a komunikácia s rodičmi a deťmi
- ☐ Dohoda p. vychovávateľiek o zmene
- ☐ Aktívne a tvorivé vychovávateľky podporujúce zmenu , efektívna a tvorivá spolupráca v rámci kolektívu, novo definované úlohy

ČO ĽUDIA VIDIA?

- ☐ ÚSPECH

ČO ĽUDIA NEVIDIA?

- ☐ ODVAHU
- ☐ CHYBY
- ☐ POCHYBNOSTI
- ☐ KRITIKU
- ☐ SNAHU
- ☐ DISCIPLÍNU
- ☐ SKLAMANIE
- ☐ ODMIETANIE....

POSOLSTVO

Systém ŠKD a školských výchovno-vzdelávacích zariadení na Slovensku je jedinečným systémom starostlivosti o deti a nemá porovnateľný systém v iných krajinách. Tento systém je vytváraný dlhodobo , má dlhú históriu - tradíciu, je podporený kvalitnými pedagogickými zamestnancami s úzkou špecializáciou na vychovávateľstvo. V mnohých aspektoch môže byť vzorom pre ostatné krajiny. Existujúci systém v danom kontexte, pokiaľ je záujmom štátu zachovať ho, je potrebné modernizovať a posunúť do 21.storočia.

alebo

„Cítiť sa ako súčasť školy a zároveň byť v nej akceptovaný je dôležitou súčasťou sebaúcty žiaka a jeho spokojnosti s vlastným životom.“

Zdroj: Sprievodca Wellbeingom v školskom prostredí

STRENGTHS
SILNÉ STRÁNKY

SWOT ANALÝZA

Prečo meniť tradičný model ŠKD?

NAJDÔLEŽITEJŠIE ZISTENIA ZO SWOT ANALÝZY

PREZENTUJEM NA
ĎALŠÍCH
4 STRANÁCH

WEAKNESSES
SLABÉ STRÁNKY

OPPORTUNITIES
PRÍLEŽITOSTI

THREATS
HROZBY

STRENGTHS

SILNÉ STRÁNKY

Kvalifikovaný personál – odborne pripravené, kreatívne a flexibilné vychovávateľky, ochotné ďalej sa rozvíjať

Existencia ŠVP – napĺňanie požiadaviek na výchovu a vzdelávanie pre 21. storočie, prepájanie VO a TOV, prepájanie formálneho a neformálneho vzdelávania

Tradícia a klíma – dobré meno – a dlhoročná stabilná činnosť ŠKD v obci, meste, rodinné prostredie, otvorená komunikácia, atmosféra bez autoritatívneho prístupu k deťom aj vychovávateľkám

Materiálno-technické zázemie – dobre zariadené oddelenia, dostatok hračiek, didaktických pomôcok, kníh, spoločenských hier, IKT – komunikácia s deťmi a rodičmi

Využívanie priestorov školy – prepojenie so školskou jedálňou, telocvičňou, počítačovou učebňou, školským dvorom/ihriskom

Rôznorodosť činností – široká ponuka bohatý výber relaxačných, záujmových a rekreačných aktivít, pomoc pri PNV, prispôbených potrebám detí a rodičov

Prístupnosť rodičov – dobrá komunikácia s rodičmi, ich zapájanie do príležitostných akcií alebo sviatkov

Možnosti zisťovania očakávaní rodičov a detí pre činnosť v ŠKD

Možnosti flexibilného plánovania – aktivita a tvorivosť vychovávateľiek pri práci s TOV,

nastavovaním denného harmonogramu, rešpektovanie interných podmienok, odstránenie požiadaviek plánovať výchovný plán, výchovné osnovy, výchovné štandardy

Odbúranie byrokracie – zjednodušenie a zrušenie niektorých požiadaviek na pedagogickú dokumentáciu a plánovanie

WEAKNESSES

Preťaženosť oddelení – vysoký počet detí s poruchami učenia, správania, zdravotnými a vývojovými poruchami, čo sťažuje individuálnu prácu, absencia asistentov vychovávateľa, popieranie zásad inklúzie v praxi

Priestorová obmedzenosť – potreba modifikovať prostredie vyučovacej triedy (nutnosť striedania triedy s dopoludňajším vyučovaním), absencia samostatných herní

Zariadenie a opotrebovanie – nedostatočné vybavený exteriér aj interiér, chýbajúce špeciálne pomôcky

Finančné limity – nízky rozpočet na nákup moderných spotrebných materiálov pre kreatívnu tvorbu, alebo obnovu hračiek

Vnímanie klubu rodičmi – ŠKD „úschovňa“ detí po vyučovaní, nie výchovno-vzdelávacie zariadenie

Vnímanie ŠKD školou – vzťahy podriadenosti učiteľ-vychovávateľ, slabé, alebo žiadne zapojenie do kurikulárnej transformácie, ignorovanie špecifik výchovy mimo vyučovania

Slabší marketing – nedostatočná prezentácia výsledkov a činnosti ŠKD na webovej stránke školy

Nedostatočná motivácia zamestnancov – nízke finančné ohodnotenie zamestnancov v časti nenárokovej zložky k platu, znižovanie tzv. celého úväzku vychovávateľa, absencia správneho chápania rozloženia pracovného času vychovávateľmi

Výčerpanosť detí – zvýšená únava a nepokoj – sťažovanie motivácie

Silná naviazanosť na staré a tradičné spôsoby vedenia a manažovania ŠKD

SLABÉ STRÁNKY

PRÍLEŽITOSTI

OPPORTUNITIES

Spolupráca s komunitou – zapojenie knižníc, miestneho kina, športových klubov, ZUŠ, CVČ, organizovanie spoločných aktivít s mestom, obcou
Projekty a granty, 2% z daní rodičov – možnosť čerpania mimorozpočtových finančných prostriedkov na modernizáciu hracích kútikov, školského dvora
Nové metodiky a vzdelávanie – účasť vychovávateľiek na inovačných a metodických vzdelávaniach – moderné formy voľnočasovej pedagogiky
Podpora od zriaďovateľa -lepšia väzba a podpora obce/mesta pri obnove ihrísk a okolitého prostredia
Zintenzívnenie partnerstva s rodinou – organizovanie tvorivých dielní pre rodičov, otvorené dvere pre rodičov – konzultácie
Rozvoj zážitkového učenia – zavádzanie nových foriem práce, exkurzií, tematických dní a workshopov pre deti
Zavádzanie požiadaviek pre výchovu a vzdelávanie pre 21. storočie do činností ŠKD
Zahrnutie nových technológií- rozvoj digitálnej gramotnosti, komunikácia s rodičmi, práca s pedagogickou dokumentáciou a plánovaním
Komunikácia s kompetentnými k zmene politík vo vzťahu k záujmovému vzdelávaniu
Možnosť zmeny manažovania školských klubov detí (OTVORENÉ KLUBY)

Demografické zmeny – kolísajúci počet zapísaných detí v dôsledku úbytku populácie

Konkurencia voľnočasových aktivít – veľké množstvo krúžkov – súkromných, CVČ, školy samotnej – ktoré sťahujú deti z ŠKD a narúšajú priebeh činnosti

Legislatívne a finančné zmeny – rast poplatkov za ŠKD zo strany zriaďovateľov, obmedzenia počtu detí

Pasivita rodičov – malý záujem rodičov o hlbšiu spoluprácu, vplyvy zo sociálne znevýhodneného prostredia

Pasivita vychovávateľov vo vzťahu k tvorbe nových foriem plánovania a realizácie činností, budovaniu učiaceho sa spoločenstva, bezpečného prostredia a wellbeingu vychovávateľov

Bezpečnostné riziká – horší prístup k škole, dochádzka detí do školy autobusmi, rušná cesta v okolí pri presunoch detí vonku, konflikt záujmov staršej a mladšej generácie vychovávateľiek

Nezáujem zo strany rodičov aj vychovávateľiek – slabá spätná väzba, neochota spolupracovať na riešení výchovných problémov detí a organizačných problémov ŠKD

Legislatívne zmeny a byrokracia – zvýšená administratívna záťaž, nezáujem vychovávateľiek o plánovanie na mieru, nepochopenie a neochota práce s novými TOV a ŠVP, absencia osobného plánovania vychovávateľiek, vysoká miera vzdelávania len pre potrebu zvyšovania platu

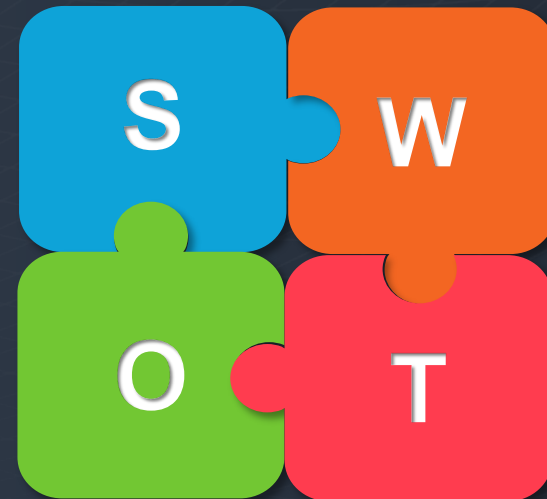
Kríza a útlm rozvoja profesie vychovávateľiek odborným vzdelávaním – rušenie a spájanie stredoškolských a vysokoškolských odborov, zníženie požiadaviek na odbornú kvalifikáciu vychovávateľov a ich prax.

Nízka miera hrdosti na vlastnú profesiu a jej rozvíjanie

Zhoršenie správania detí – stúpajúce agresivita, hyperaktivita, digitálna závislosť, neochota rešpektovať určené pravidlá, sťažené podmienky pre spoluprácu s odborným tímom

MOŽNOSTI RIEŠENIA DANEJ SITUÁCIE:

- ❑ ROZVÍJAŤ SILNÉ STRÁNKY
- ❑ OBOHACOVAŤ PRÁCU O PLÁNOVANIE V KONTEXTE ŠTÁTNEHO VÝCHOVNÉHO PROGRAMU
- ❑ ZVYŠOVAŤ MIERU VZDELÁVANIA VYCHOVÁVATELIEK SMERUJÚCU K PRAKTICKEJ PRÁCI S TOV
- ❑ MOTIVÁCIA A MARKETING PRE RODIČOV A DETÍ O ZÁPIS DO ŠKD VYKONÁVANÍM PEDAGOGICKÉHO ZISŤOVANIA ZÁUJMU O SLUŽBY ŠKD
- ❑ SLABÉ STRÁNKY MINIMALIZOVAŤ LEPŠOU SPOLUPRÁCOU S VEDENÍM ŠKOLY A ZRIAĐOVATEĽOM A KOMUNITOU VYCHOVÁVATELIEK
NAVZÁJOM
- ❑ ZÍSKAVAŤ FINANČNÉ PROSTRIEDKY NA BUDOVANIE ODDYCHOVÝCH ZÓN, OUTDOOROVÉHO VYUČOVANIA
- ❑ ZLEPŠOVAŤ SPOLUPRÁCU S RODIČMI
- ❑ ZVYŠOVAŤ ZÁUJEM O ZMENU MANAŽOVANIE ŠKD

Od tradičného ŠKD k otvorenému modelu – potreba zmeny organizácie a manažovania

Vysoko aktuálna téma v kontexte s prebiehajúcou kurikulárnou reformou základného vzdelávania a zavádzania nových ŠVP, prechod na moderný a inkluzívny manažment založený na plnení individuálnych požiadaviek rodičov a detí, meniace sa potreby detí

Limity tradičného modelu riadenia

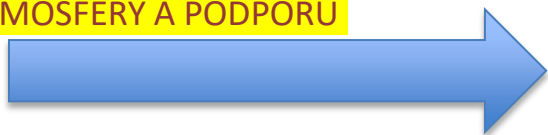
DÔVODY:

- ❑ Prepojenie s kurikulárnou reformou – nový ŠVP, nové TOV, požiadavka prepájania VO a TOV, požiadavka prepájania formálneho a neformálneho vzdelávania, nové personálne predpisy, nový prístup k pedagogickej dokumentácii, flexibilnému plánovaniu a flexibilnému harmonogramu dňa v ŠKD
- ❑ Prechod od tradičného konceptu k flexibilnejším formám

PREČO JE ZMENA NEVYHNUTNÁ?

- ❑ Odklon od starého plánovania – byrokratické vyhlášky, školastické didaktické kategórie – rozpor s prirodzeným charakterom výchovy vo voľnom čase
- ❑ Nové piliere výchovného programu – personalizácia, inklúzia, wellbeing
- ❑ Inovatívny model manažovania tzv. Otvorený klub Gabriela Zábušková – Direktor 2, č.9.2023 – zmena klasických fixných oddelení na otvorené zóny, s možnosťou výberu záujmových aktivít, relaxáciu, alebo rovesnícke skupiny naprieč ročníkmi
- ❑ Preťaženosť a legislatívne limity – nesystémové zmeny – financovanie, absencia asistentov vychovávateľa v praxi, kontrola naplnenosti úväzku vychovávateľa maximálnym počtom prítomných detí, znižovanie základného úväzku vychovávateľov,
- ❑ Živelná – neplánovaná realizácia krúžkovej činnosti bez ohľadu na potreby a realizáciu v podmienkach ŠKD. (existencia vzdelávacích poukazov len z preneseného výkonu štátnej správy), čo má až likvidačný dopad na ŠKD

AKO NA TO? RIADENIE ZMENY PRE ZACHOVANIE STABILITY,
UDRŽANIE POZITÍVNEJ ATMOSFÉRY A PODPORU
PROFESIJNÉHO RASTU

- ❑ Komunikácia dôvodov – jasné vysvetlenie, prečo je starý systém nevyhovujúci
 - ❑ Zapojenie kolektívu – nevytvárať zmeny od stola – zapájať vychovávateľky do tvorby VP ŠVVZ
 - ❑ Vzdelávanie a podpora – Zabezpečovať tímu účasť na inovačných vzdelávaniach a aktualizáčnych vzdelávaniach (online webinároch)
 - ❑ Zosúladienie s kurikulárnou reformou – prepájanie s praxou – využívanie skúseností detí, rozvíjanie mäkkých zručností detí, tímová spolupráca, finančná gramotnosť, aktívne učenie sa
 - ❑ Personálne a kapacitné výzvy – efektívne plánovanie služieb – ranné kluby, spájacie kluby, znižovanie administratívy – digitálne systémy EduPage
 - ❑ Efektívny digitálny manažment odchodov – procesov preberania a odovzdávania detí – eliminácia ústnych, alebo telefonických odkazov, zvyšovanie právnej bezpečnosti vychovávateľov
 - ❑ Potrebná metodická podpora vychovávateľov a priebežné oceňovanie zmien
- Aktívne využívanie podporných programov, leadership, inovačné vzdelávanie vychovávateľov na zvládanie zmien.

OTVORENÝ KLUB – autorská koncepcia – podstata, ciele, pedagogické princípy

V ŠKD vnímame pre implementáciu neformálneho vzdelávania obrovský priestor. Neformálne vzdelávanie je pre školský klub detí (ďalej len „ŠKD“) výzvou ako inovovať obsah, proces a štýl výchovno-vzdelávacej práce (Novotná, 2022). ŠKD je významné výchovno-vzdelávacie zariadenie, ktoré umožňuje žiakom mladšieho školského veku po skončení vyučovania tráviť svoj voľný čas zmysluplne a v bezpečí (Šuhajdová, 2011). Čas strávený v ŠKD je voľným časom žiakov, mal by spĺňať atribúty voľného času. Nemal by byť chápaný ako pokračovanie vyučovania alebo ako služba rodičom. Deti si majú oddýchnuť, rekreovať, uvoľniť sa. Mali by realizovať svoje záujmy a potreby (Novotná, 2022). Návrhom manažovania školského klubu detí je zmena klasického, zaužívaného spôsobu riadenia školského klubu realizáciou systému Otvorený klub.

Pri objasňovaní pojmu otvorený klub môžeme vychádzať:

- ☐ buď z klasifikácie organizačných foriem formálneho vzdelávania – ide o podobu vzdelávania v rámci existujúceho tzv. triedno-hodinového systému, teda o organizačné formy, ktorých základným znakom je rozdelenie žiakov na relatívne stále skupiny – triedy, v prípade ŠKD na oddelenia ŠKD,
- ☐ alebo z charakteristiky foriem neformálneho vzdelávania – vychádzame z charakteristiky foriem neformálneho vzdelávania ako vonkajšieho spôsobu organizácie tohto vzdelávania.

Pričom toto organizačné hľadisko poskytuje možnosti odpovedí na otázky (Nemcová, Šolcová, 2020):

- ☐ Kde bude neformálne vzdelávanie prebiehať?
- ☐ Ako dlho bude neformálne vzdelávanie trvať?
- ☐ Ako často bude neformálne vzdelávanie prebiehať?
- ☐ Koľko budeme mať účastníkov neformálneho vzdelávania?
- ☐ Za akých podmienok budeme vzdelávať?

Formy a metódy neformálneho vzdelávania sa vzájomne dopĺňajú. Otvorený klub možno organizovať aj ako edukačný projekt, alebo program neformálneho vzdelávania. Požiadavky na činnosť školského klubu detí v súčasnosti v sebe zahŕňajú:

- ☐ Legislatívne východiská: zákon č. 245/2008 Z. z o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR o školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach zo 17. 1. 2022.
- ☐ Novo definovaný hlavný predmet činnosti uvádza obsahovú dimenziu prípravu na vyučovanie, záujmovú činnosť a oddych.
- ☐ ŠKD plnia aj úlohu pedagogickú a sociálnu. Pedagogická úloha je určená vytváraním podmienok pre pozitívne využívanie voľného času detí a rozvíjanie ich záujmov. Sociálna úloha je zameraná na ochranu pred negatívnymi vplyvmi vonkajšieho prostredia a rozvíjanie zdravého duševného a telesného vývinu.
- ☐ Individuálne požiadavky rodičov – služba rodičom, individuálny prístup k režimu dňa – výber určitých činností, skoré odchody zo ŠKD a pod.
- ☐ Požiadavky zriaďovateľa a školy – kontext režimu dňa – ranný klub, stretávacie oddelenia – obyčajne šetrenie finančnými prostriedkami sledovaním pracovnej vyťaženia vychovávateľa počtom prítomných detí v oddelení.

PREUKAZOVANIE TÝCHTO POŽIADAVIEK SA REALIZUJE PROSTREDNÍCTVOM MANAŽOVANIA ŠKD.

Rozpoznávame predovšetkým formy tradičného, zaužívaného spôsobu manažovania školského klubu detí:

Najmenšou organizačnou jednotkou je oddelenie ŠKD, podobné školskej triede. Základné oddelenie školského klubu navštevujú žiaci školskej triedy, z ktorej je toto oddelenie tvorené. Ojedinele sú tvorené oddelenia zo zmiešaných tried, teda zmiešaných vekových skupín žiakov.

Špecifické oddelenia školského klubu sú tvorené ako ranný klub a stretávacie alebo spájacie oddelenia, kde ide o zmiešané oddelenia podľa potreby rozvrhu hodín detí, alebo na základe prevádzkových požiadaviek prerozdelenie detí pred odchodom domov (Zábušková, 2023).

Ako funguje OTVORENÝ KLUB? – otvorené zóny, voľba aktivít, vekovo zmiešané skupiny

PROJEKT OTVORENÝ KLUB PONÚKA NÁVRH FORIEM NETRADIČNÉHO MANAŽOVANIA ŠKD:

- ☐ Voľný klub s voľným výberom činnosti v rámci oddelenia – dôležitá je požiadavka na priestorové vybavenie pracovnými stanovišťami.
- ☐ Otvorený klub, ktorý vyžaduje spoluprácu niekoľkých oddelení pri výbere činnosti – dôležitá je požiadavka na spoluprácu niekoľkých oddelení, napr. spoluprácu troch oddelení, kde vychovávateľ je neformálnou autoritou, facilitátorom, imponuje ako osobnosť, vie motivovať jednotlivcov k činnostiam.

ZÁKLADNÉ ZNAKY REALIZÁCIE OTVORENÉHO KLUBU:

- ☐ Deti sú aktívne a pracujú mimo svoje základné oddelenie, ktoré navštevujú.
- ☐ Oddelenia spolupracujú pri jednej alebo viacerých činnostiach – možnosť zapájania aj aktívnych rodičov.
- ☐ Umožňujeme deťom výber ponúkanej činnosti – deti voľne prechádzajú do vybratého oddelenia, k vybratej činnosti.
- ☐ Jedno oddelenie je vyčlenené pre deti podľa individuálnych požiadaviek, možno použiť aj výraz „čakáreň“. V pravom zmysle slova tu deti čakajú na odchod zo ŠKD podľa požiadavky rodičov, môžu si tu písať domáce úlohy – dominantné je tu časové hľadisko odchodu a príchodu dieťaťa do ŠKD).
- ☐ Potrebne je zverejňovania ponuky činností otvoreného klubu pre deti. Dieťa si môže vybrať, je tu implementovaná požiadavka dobrovoľnosti (oboznamovanie aj rodičov).
- ☐ Otvorený klub kladie zvýšené požiadavky na bezpečnosť detí (sledujeme prítomnosť detí, deti sa pohybujú mimo svojich základných oddelení).
- ☐ Potrebná je úzka spolupráca vychovávateľiek pri príprave na činnosť, príp. vzájomná pomoc pri zvýšených počtoch detí na niektorých aktivitách.
- ☐ Nerozhodnuté deti môžu pracovať v oddelení podľa individuálnych požiadaviek, treba pripraviť činnosť aj pre takéto deti.
- ☐ Otvorený klub funguje v určený čas „od – do“, poprípade v určený deň.
- ☐ Otvorený klub nie je v žiadnom prípade forma krúžku, ide o program, aktivity majú charakter predovšetkým neformálneho vzdelávania.

Nie menej dôležité je uvedomiť si rozdiely medzi otvoreným klubom a záujmovým krúžkom. Otvorený klub a záujmový krúžok sú formy činnosti, v ktorej si kolektív s rovnakou záujmovou orientáciou rozširuje spoločnou poznávacou a tvorivou činnosťou vedomosti, zručnosti a schopnosti v rôznych oblastiach. Pričom ale v otvorenom klube nejde o pravidelné dlhodobé stretnutia s rovnakou záujmovou oblasťou s pravidelnou organizačnú štruktúrou, nejde o formu sústavnej a obsahovo a cieľovo presne vymedzenej aktivity v rámci postupného rozvíjania a zdokonaľovania ústrednej tematiky.

Formálne a neformálne vzdelávanie – ich harmonizácia v každodennej činnosti ŠKD

Harmonizácia formálneho a neformálneho vzdelávania v ŠKD je kľúčový prvok kurikulárnej reformy

CIEĽ:

- Prepojiť dopoludňajšie vyučovanie (formálne) s odpoľudňajšími aktivitami (neformálne) tak, aby sa rozvíjali kľúčové kompetencie detí/žiacov pre 21.storočie (cez zážitky, diskusie, skúsenosti, pohyb, tvorenie a spoluprácu)

HLAVNÉ PILIERE HARMONIZÁCIE:

- Kontinuita kurikula a vzájomná synergia – témy z dopoludňajšieho vyučovania sa rozvíjajú v praktických situáciách (ekológia – triedenie odpadu)
- Uplatňovanie neformálnych metód – zážitkové vyučovanie – učenie bez tlaku – simulačné hry, rolové hry, diskusie, pohybové a tvorivé aktivity
- Zameranie na mäkké zručnosti (Soft Skills) – formálne vzdelávanie často zamerané na kognitívny výkon, ŠKD vytvára prirodzený priestor pre rozvoj tímovej spolupráce, riešenie konfliktov, empatiu, kreativitu, seberealizáciu

POROVNANIE PRÍSTUPOV	FORMÁLNE VZDELÁVANIE	NEFORMÁLNE VZDELÁVANIE
PROSTREDIE	ŠKOLSKÁ TRIEDA, LAVICE	FLEXIBILNÉ PROSTREDIE, HERŇA, ŠKOLSKÝ DVOR, PRÍRODA
METÓDY	ŠTRUKTÚROVANÁ HODINA, VÝKLAD, SAMOSTATNÁ PRÁCA, TESTOVANIE, UČEBNICE	ANIMÁCIA, HRA, SIMULÁCIA, ZÁŽITOK
MOTIVÁCIA	KOMBINÁCIA VNÚTORNEJ A VONKAJŠEJ MOTIVÁCIE, ZNÁMKY, HODNOTENIE	DOBROVOLNOSŤ, ZÁUJEM, RADOSŤ Z ČINNOSTI, SEBAREALIZÁCIA
ÚLOHA PEDAGÓGA	UČITEĽ RIADI, AUTORITA	VYCHOVÁVATEĽ FACILITÁTOR, ANIMÁTOR, MENTOR, SPRIEVODCA

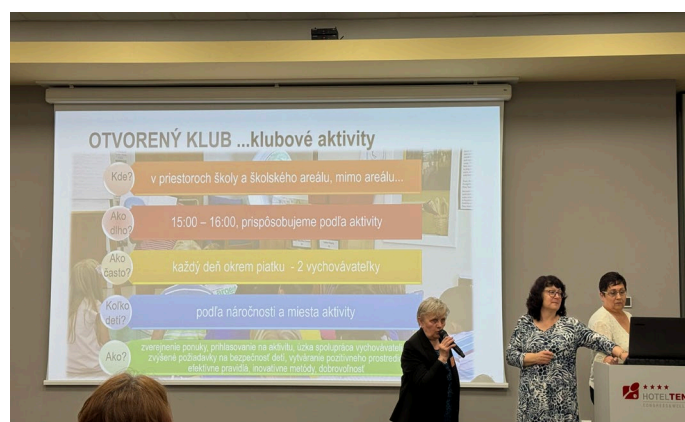
PRAX:

- ÚZKA SPOLUPRÁCA UČITEĽOV A VYCHOVÁVATEĽOV – PRAVIDELNÁ VÝMENA INFORMÁCIÍ O INDIVIDUÁLNYCH POTREBÁCH DETÍ, PROBLÉMOCH V KOLEKTÍVE, PREBRATOM UČIVE
- TVORBA ŠKOLSKEJ VÝCHOVNO-VZDELÁVACEJ STRATÉGIE – PREPOJENIE ŠKVP A VP, PREPOJENIE VO A TOV
- INOVATÍVNE TOV – IMPLEMENTÁCIA MODERNÝCH TÉM DO TOV – DIGITÁLNA BEZPEČNOSŤ, KRITICKÉ MYSLENIE, ROZVOJ GLOBÁLNYCH ZRUČNOSTÍ, ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA, REGIONÁLNA VÝCHOVA, WELLBEING ...

ZŠ s MŠ, ul. P. Dobšinského 5, Prievidza – od myšlienky k realizácii – začiatok v školskom roku 2022/2023, organizácia a podmienky

OBDIVUHODNÝ PRÍKLAD DOBREJ PRAXE A PREDOVŠETKÝM ODVAHY A PREDVÍDAVOSTI PANI RIADITELKY, KREATIVITY A TVRDEJ PRÁCE VEDÚCEJ VYCHOVÁVATEĽKY

V rámci SR sa ako prvá podujala realizovať projekt OTVORENÝ KLUB (OK) ZŠ s MŠ, Dobšinského 5, Prievidza (1. obr. hore). S patričnou dávkou odvahy ale aj s predchádzajúcou analýzou rizík spustila OK na svojej škole pani riaditeľka Mgr. Miriam Bencová. Nositeľom informácie ohľadom OK bola pani Iveta Oravcová vedúca vychovávateľka ŠKD. Projekt bol spustený v školskom roku 2022/2023 a pokračuje dodnes. O fungovaní OK bola informovaná širšia verejnosť na 2. celoslovenskej odbornej konferencii vychovávateľov dňa 22.05.2024 (2. obr. hore). V diskusii odznali otázky, či je možné zovšeobecňovať kvalitu projektu po necelých 2 rokoch hodnotenia. Preto sme si dovolili pozvať pani riaditeľku Mgr. Bencovú do panelovej diskusie v rámci 4. COKV konanej dňa 19.06.2026 (3. obr. hore). Fungovanie OK v tejto škole bolo opäť potvrdené. Že existujú aj prekážky – s tým sa realizátori netaja a otvorene o tom hovoria. Ale zároveň treba jedným dychom povedať, že: základnou myšlienkou OK je zážitok, nadšenie, vlastné chcenie, túžba po poznaní, pocit spolupatričnosti, ale aj osobnej dôležitosti v procese učenia sa, objavovanie nových vecí, informácií, procesov, súvislostí či vedomostí vyselektovaných každým jednotlivcom v miere, akou ich dokáže prijímať a využívať, bez rozdielu veku, pohlavia, vierovyznania, či mentálnych a fyzických schopností. Prostriedkom k naplneniu tohto cieľa je aj OK, prostredníctvom ktorého môžeme každému jednotlivcovi ukázať smer a spôsob takéhoto učenia sa, spojeného s hrou, zábavou a osobnými zážitkami (4. obr. hore).

ZŠ s MŠ, ul. P. Dobšinského 5, Prievidza – ako vyzerá prax? – denný režim, ponuka klubov, zapojenie detí

OTVORENÝ KLUB V PRAXI:

- ❑ 8 oddelení, žiaci 1. – 4. ročníka
- ❑ vekovo zmiešané skupiny
- ❑ v triedach, kde prebieha vyučovanie
- ❑ činnosť v priestoroch školy i vonkajšom areáli

ORGANIZÁCIA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA:

- ❑ z hľadiska prevádzky: v čase pred vyučovaním od 06:00 hod. do 07:45 hod.
- ❑ z hľadiska režimu dňa: všetky aktivity sú vymedzené režimom dňa v oddelení
- ❑ z hľadiska predmetu činnosti: oddychové činnosti, rekreačné činnosti, záujmové činnosti v zmysle TOV, príprava na vyučovanie, klubové aktivity
- ❑ podľa stupňa organizovanosti: pevná organizácia, voľnejšia organizácia, kombinácia oboch eventualít

KLUBOVÉ AKTIVITY:

- ❑ KDE? v priestoroch školy a školského areálu, mimo areálu ...
- ❑ AKO DLHO? 15:00 – 16:00, prispôbujeme podľa aktivity
- ❑ AKO ČASTO? každý deň okrem piatku - 2 vychovávateľky
- ❑ KOĽKO DETÍ? podľa náročnosti a miesta aktivity
- ❑ AKOU POSTUPNOSŤOU? zverejnenie ponuky, prihlasovanie na aktivitu, úzka spolupráca vychovávateľiek, zvýšené požiadavky na bezpečnosť detí, vytváranie pozitívneho prostredia, efektívne pravidlá, inovatívne metódy, dobrovoľnosť

PREČO ÁNO?

- ☐ Zatraktívniť postavenie ŠKD
- ☐ Klubovými aktivitami zabrániť skorému odchodu detí z ŠKD
- ☐ Poskytuje priestor na rozvoj rôznorodých zručností, postojov, formuje osobnosť detí
- ☐ Vytvára príležitosti, kde deti môžu byť kreatívne, vynaliezavé a objavovať

PREČO NIE?

- ☐ Neochota zmeniť zaužívané metódy a formy práce
- ☐ Zvýšená náročnosť na prípravu
- ☐ Obavy, že nebudú mať deti záujem

OTVORENÝ KLUB – AKO ĎALEJ?

- ☐ Ponúknuť klubové aktivity tematicky zamerané (Divadelný klub, Kreativko klub, Športový klub, Tanečný klub....) využiť potenciál vychovávateľky podľa toho, k akej činnosti inklinuje
- ☐ Reagovať na dopyt – k tomu ponuka
- ☐ Aktivity budú prebiehať každý deň okrem piatku, vždy 2 vychovávateľky denne
- ☐ Nájsť vhodné časové okno, kedy budú klubové aktivity prebiehať
- ☐ Zapojiť a využiť k aktivitám remeselníkov z regiónu – zvýšenie atraktivity
- ☐ Zapojiť do aktivít rodičov a rodinných príslušníkov – ukázať rodičom ako s deťmi pracujeme
- ☐ Spolupráca s regionálnym kultúrnym centrom
- ☐ Organizovať tematické vychádzky do blízkeho okolia

Použitá literatúra, kde sa o OTVORENOM KLUBE dozviem viac, ako sa môžem stať členom OZ VYCHOVÁVATELIA?

Kožuchová, M., Čavojský, I. (2021). *Pedagogika voľného času detí*. Bratislava: Univerzita Komenského.

Kratochvílová, E. (2010). *Pedagogika voľného času*. Trnava: Typi Universitas Tyrnaviensis.

Kominarec, I. (2013). *Pedagogika voľného času*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

Nemcová, L., Šolcová, I. (2020). *Neformálne vzdelávanie detí a mládeže*. Banská Bystrica: Belianum.

Novotná, E. (2017). *Pedagogika voľného času*. Prešov: Rokus.

Novotná, E. (2022). *Neformálna výchova a vzdelávanie v školskom klube detí*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove.

Pešek, T., Škrabanský, T., Novosadová, M., Dočkalová, J. (2020). *Šlabikár neformálneho vzdelávania*. Bratislava: ANEV.

Šuhajdová, I.

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zábušková, G. (2023). Otvorený klub - inovácie v manažovaní klubu ŠKD 1. a 2.časť. In *Didaktika*. [odborný dvojmesačník]. roč. 4, č. 5, s. 12-14. Bratislava: Wolters Kluwer SR.

Kde sa o OTVORENOM KLUBE dozviem viac?

V občianskom združení Spoločnosť pre výchovu mimo vyučovania – vychovávatelia

WEB: www.vychovavatelja.sk

Ako môžem s OZ VYCHOVÁVATELIA komunikovať?

MT: 0917 895 902

E-mail: oz@vychovavatelja.sk

Ako sa môžem stať členom tohto OZ? Napíšem krátku žiadosť o informácie ohľadom členstvo v OZ na e-mailovú adresu: oz@vychovavatelja.sk

OBČIANSKE ZDRUŽENIE SPOLOČNOSŤ PRE VÝCHOVU MIMO VYUČOVANIA – VYCHOVÁVATELIA

Nikoho nenecháme pozadu

PROJEKT OTVORENÝ KLUB ŽIJE, JE SLOVENSKÝ, JE TU PRE VÁS, RIEŠI POŽIADAVKY TEJTO DOBY

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

Lektor a autor:

Mgr. Gabriela Zábušková

KONTAKTY:

Zlatá 607/25, 967 01 KREMNICA

WEB: <https://www.vychovavatelja.sk>

E-mail: oz@vychovavatelja.sk

MT: 0905 657 085

